

Виходить во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы
край рукою святого о 4-й год попоз. Літер. додаток
"Бібліотека під часів" виходить по 2 печат. ар-
куші кожного 15-го і поспільного для кожного місяця.

Редакція, адміністрація і експедиція під часів Ч. 44 улиці
Галицької.

Всі знати, посыпки і реклами видається пересилати
під часів: редакція і адміністрація "Діло" Ч. 44 ул.
Галицька.

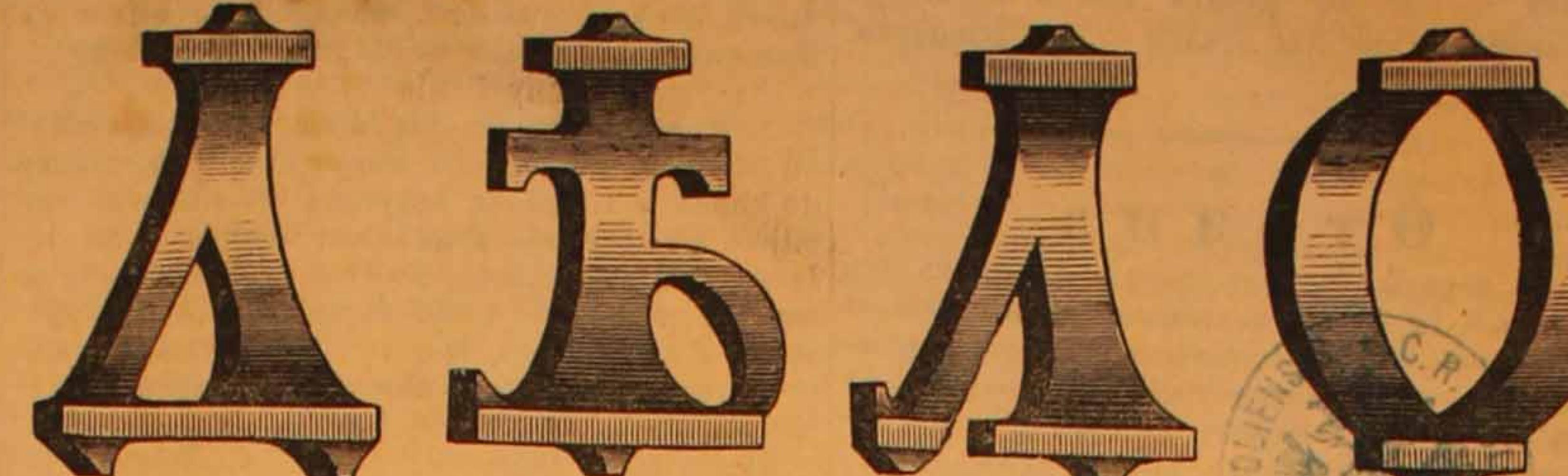
Рукописи не вітаються тільки на попереднє вісторе
желані.

Поодиноке число стоять 12 кр. а. в.

Оголошення приймаються по ціні 6 кр. а. в. б'є одніє
строчки печатки.

Рекламації неопечатані вільно від порта

Предплату видається пересилати франко (найлучше
постовим пересиланням) до: Адміністрація часопису "Діло"
ул. Галицька, Ч. 44.

Предплата на "Діло" для Австроїї:		для Россії:	
на п'ять років	12 кр.	на п'ять років	12 рубл.
на п'ять року	6 кр.	на п'ять року	6 рубл.
на чверть року	3 кр.	на чверть року	3 рубл.
за дод. "Бібліотеки":	за дод. "Бібліотеки":		
на п'ять років	16 кр.	на п'ять років	16 рубл.
на п'ять року	8 кр.	на п'ять року	8 рубл.
на чверть року	4 кр.	на чверть року	4 рубл.
на саму додаток:	на саму додаток:		
на п'ять років	5 кр.	на п'ять років	5 рубл.
на п'ять року	2-50 кр.	на п'ять року	2-50 рубл.
на чверть року	1-25 кр.		
за дод. "Бібліотеки":	за дод. "Бібліотеки":		
на п'ять років	15 кр.		
на п'ять року	7-50 кр.		
на чверть року	3-75 кр.		
на саму додаток:	на саму додаток:		
на п'ять років	19 кр.	на п'ять років	6 рубл.

Съ днемъ 1 (13) цвітня розпочався другій квартал сего річного видавництва "Діло" і "Бібліотеки під часів". Просимо о надсыланіе дальшої предплати и о скоре вирівнані за легостей.

Ново-приступаючі предплатники на "Бібліотеку під часів" дістануть за доплатою 1 кр. а. в. початок (12 аркушів) повісті М. Іокая "Золотий Чоловік".

Телеграма "Діло".

Старем'єсто 25 л. цвітня. Вчера прибули до Лаврова "люди гостини": протоігумень о. Сарпицький, "реформатор" Жуковський і одинъ братчик Єзунть, щоби обніти Лавровський монастиръ своїми раменами.

На досвіткахъ нової ери.

II.

Щобъ порозуміти політичну донесливість ново здвигненого консервативного союзу, треба попередъ всіго уяснити собъ змагані інтереси поодинокихъ его складникъв і тѣ ріднородні суспільно-політичні силы, котрі въ союзѣ мають бути доведеній до повної рівноваги і гармонії. Попередъ всіго впадає кожному уважному въ очі, що spiritus agens того союза — німецький канцлеръ, кн. Бисмаркъ, зовсімъ не доктринеръ, якъ небожичъ Меттерніхъ, але дуже реальний політикъ, съ широкою політичною съвѣстю і богатою въ зміні минувшостею. Поставивши собъ цѣль — здигнути Німеччину зъ роздробленія на ступень перворядної держави, сильно централізованої і уоруженої отъ стопъ до головы, онъ для осiąгненія той цѣли готовъ вязатися съ кожною партією, съ кожнимъ союзникомъ; пересідує католиковъ і дружиться съ ними, нараджується съ Лассалемъ а выдає виняткові закони противъ его учениковъ, признаєсь до засадъ ліберальнихъ, а опосля прокламує "подмазаніе машини державної краплею соціалістичного олію". Коли затымъ бачимо, що той кн. Бисмаркъ докладає силь и старань для здигненія союза, носячого девізою якъ-бъ тамъ не було "засады", принципы, загаломъ рѣчи пресственій, то можемо бути певні, що девіза та у кн. Бисмарка покрыває інший, далеко реальнійшій цѣли. Конечно, і консервованіе "основъ" суспільнихъ лежить въ ин-

тересѣ Бисмарка, тымъ больше, що мѣжъ тими основами чольне мѣстце займає династія, котрой кн. Бисмаркъ служивъ і служить за всѣдні щиро. Але на тѣмъ консервованію у него нѣколи не кінчиться; політика німецького канцлера може стояти лиши доти, доки буде рости, змагатися, забирати чимъ разъ нове поле, новій впливъ. Найновійшій трицѣсарський союзъ по нашої думцѣ має іменно головну цѣль — розширити безмѣрно поле німецького впливу. Бо поглядно, съ якими шансами вступають три сусѣдні цѣсарства до сего союза!

Зачѣмъ отъ Россії. Съ розстроєніями фінансами, подорваными кредитомъ, земора-лизованымъ чиновництвомъ, роздерта у внутрѣ нестаючими підземными роботами терористичніхъ конспірацій, держава та очевидно дуже мало представляє тыхъ "устоївъ", котрій годилось бы консервувати. Консервативный під-дувъ виходить тамъ не зъ суспільности, не бѣтъ інтелігенції, котра, переконала о недузѣ і розкладѣ цѣлої державно-административної машини, бажає якъ найскорішої змѣни системи для піддвигненія отчина, — підуть той виходить вилючно толькъ отъ династії і держачоюся єї за полы чиновництва. Правда, при змѣнѣ теперішнього самодержавного способу правленія на конституційний, существованіе россійскої династії не толькъ що не було-бѣ загрожене, але противно, акції єї підъ взглядомъ популярності пошли-бы безмѣрно въ гору. Для того головнимъ моторомъ теперішнього консервативного а радше реакційного вѣту въ Россії треба вважати іменно вищі чиновництво, котрому при свободнѣйшій змѣнѣ правительственної системи грозило-бы усуненіе групту въ підъ ноги. Для удержанія за собою поваги будь-якими софизмами, чиновництво се, використуюче якъ династію такъ і весь народъ, під-шивається підъ плащиками славянофильства і твердить россійской суспільности: "Завчасно ще ви бажаєте конституцію. И мы такожъ єї бажаємо, але россійске самодержавіе має ще сповнити велику историчну мисию — згромадженіе і сконсолідованіе цѣлого Славянства і сточеніе рѣшучу боротьби съ Німеччиною". Хочъ і якъ рѣдко постїяна правда въ тихъ словахъ, то все-жъ таки годъ заперечити, що багато навѣть дуже розумныхъ людей въ Россії имъ повѣрило. Ажъ найновійшій факты, въ партіями, т. е. стараєсь користати по своему родѣ фатального занятія Мерву и отновленіе зъ кождочасового угрупованія тихъ партій и

трицѣсарського союза, мусили имъ отворити очи і показати, що самодержавіе россійске або нѣако зовсімъ мисії не мало, або коли й мало єї, то хиба до кінця 1883 року, а теперъ наразъ єї зреєся. Занимаючи Мервъ, Россія конечно запутується въ безкінечній аферії съ племенами і краями, стоячими підъ протекторатомъ Англії, а за тѣмъ зна-чно зближує можливість конфлікту съ тою могутю державою. Занимаючи Мервъ, Россія природно передвигає центръ своєї політики на всіхдѣ, отрѣкається коли не на всідні, то бодай на довгій часъ, отъ політики славяно-ї и отъ той "мисії", котрою адвокаты самодержавія отъ давна старались піддерживати его повагу. Очевидна рѣчъ, що англія, заживуши такимъ способомъ у всѣ пригоди заборочи політики въ далекій Азії, Россія бажає приступленіемъ до трицѣсарського союза обезпечити собѣ, хочь-бы і съ пожертвованіемъ деякіхъ меншіхъ користей, свою європейську позицію, а заразомъ прикладаючи руку до утреваленія "європейского мира", здобути деякі користі для своїхъ фінансівъ, підрешарувати хочь трохи світі заграницій кредитъ. Бачимо за тѣмъ, що Россія приступає до консервативного союза скоріше зъ потреби, нѣжъ зъ внутрішнього переконання, приступає съ досить смирою поставою а наявѣть съ резигнацією, окупуючи те приступленіе досить великою жертвою, бо виїкаючись зъ шансами користными, не стоячи о нѣкію ласку і не потребуючи улягати нѣчимъ впливомъ собѣ на шкоду. Ми дуже були-бѣ радї, коли-бѣ оно спровадѣ такъ було, але не можемо зажмурити очей такожъ на слідуючій обставині, котрій показують намъ шансы Австроїї въ трохи темнѣйшій світі, нѣжъ се зъ-разу може здаватися. Попередъ всего фінансовий станъ Австроїї далеко не бліскучий. 43-міліоновий недобобръ въ однімъ і то зовсімъ спокійній роцѣ, котрій въ значайшій часті мусить бути покритий пожичкою, зовсімъ не причиняє до поліпшення кредиту державного і дає підставу пропускати, що на случай війни держава наша раптомъ побачилася-бы въ дуже крутімъ положенію. Дальше й само то, що центръ тяжкості політичної въ Австроїї, котрій отъ Німеччини пересунувся на Славянъ, котрьхъ интереси поки-що помимо "єри поєднання" і помимо польського "стоїмъ і стаць ще" не могли бути досище приведені въ цѣловиту гармонію, мусить надавати і виїшній політицѣ австрійській, і безъ того звичайно досить нерѣшучий, ще більше непевній тонъ. Хочъ въ Чехахъ і Словенцахъ ера поєднання здобула собѣ певноширокихъ і рѣшучихъ помічниківъ, то за то се далеко не зовсімъ удалося съ третімъ важливимъ елементомъ славяно-ї, съ Поляками. Ненастінно задивленій въ політику заграницю, готовій посвачати для неї, а властиво для зближення констеліації політичної, прихильно отбудовано давної Польщї, всякий хочь-бы і найважливій економічний і культурний интересы власного народа (що толькі

самі добре знають цѣну свого "об'єктивизму", знають, що "шила въ мѣшку не сковашъ", і черезъ те они перше всего силкуются Богатого наговорити про свою безсторонність, про свій об'єктивізмъ. Такъ і п. Петровъ на першій сторонѣ свої книжки говоритьъ, що Українське письменство, не маючи повного громадянського права въ Россії, часто підпадає підъ ворожі напади письменниківъ і підъ урядові утиси, черезъ що въ поглядахъ на Українське письменство являється "тенденціоністъ"; і отъ п. Петровъ вважає написати безсторонній исторію Українського письменства. Третій самоновійшій рядъ россійскихъ историко-критиківъ Українського письменства складається поки-що въ одніго толькъ автора книжки, котрою назувили виши написали въ початку. Авторъ, п. Петровъ настоящий "самобитній" судья Українського письменства: онъ судить такъ, якъ нѣхто ще не судивъ, якъ можуть судити толькъ та россійскій письменники, котрьхъ виходило молоко "Нового Времені": они судять "на всѣ боки" і "нашимъ і вашимъ", та-бачте, щобъ "въ віза" впасти і не забитися". На одній сторонѣ книжки они осуджують Українське письменство на смерть, на другій прокруютъ ему добрѣ житѣ; разъ Українське письменство у нихъ играшка, "забава прадніхъ людей", а въ-друге єно спровадлива потреба народного житї; разъ у нихъ Українське письменство багомонтъ "революції і соціалізму" а въ-друге єно натуральна потреба — підняти народъ духовно і морально путемъ просвѣтъ! Такій судъ у сучаснихъ россійськихъ письменниківъ "ново-временскій" вижається "об'єктивнимъ, безпідстрічнимъ поглядомъ"! Однаке си письменники

самі критиківъ і историківъ про все, що належить до Українськихъ справъ; одначе все таки не вѣримо Петрову; бо гвоздивши си нимъ, що "іноплеменість" мѣшав об'єктивному погляду на исторію, мусили-бѣ призвати брехнєю, фальшю усе, що писали Великоросси про Українну і єї историчне житї! Конечно, Петровъ краще наше віддачу і виїчай відъ россійськихъ критиківъ і историківъ, однаке мы въ свого дала, судячи теоретично про Великороссовъ якъ і про всіхъ людей, не вѣримо Петрову, і думаємо, що онъ, якъ кажуть, "черезъ край хватиль". Отъ, що до самого Петрова, такъ мы вѣримо, що въ своїхъ писанняхъ про Українське письменство онъ не може бути об'єктивнимъ, безстороннимъ, толькі не черезъ те, що онъ "іноплеменіння" не чре-заетъ, що сподѣваємося, що виши пише: відома Українська мова і письменство. Все отсе мы покажемо въ книжці самого Петрова. За-да відомо, що всіхъ фактівъ житї, але разомъ ізъ історію обставинъ, історію ідей, і знаючи ихъ, треба уміти зробити ємъ аналізъ, а у п. Петрова найбільше примітна великі недостача — аналіза. Исторія безкритичного аналіза — буде не історія, а сшивокъ сирокъ фактівъ. Историку треба роздивлятися не підъ впливомъ свого власного, суб'єктивного чувства, не підъ впливомъ попереду добраного погляду, а безсторонно, склаючи правду не чувствомъ а розумомъ. А задача

не интересы шляхты!). Поляки австрійской
мусъли бути дуже розчарованій новымъ зворо-
томъ въ политицѣ заграничной, а именно за-
вязаньемъ союза мѣжъ Австрією, Нѣмеччиною и
Россією. Они, що отъ часу своєї гегемонії
въ Австрії, отъ часу якъ при настаню по-
вого звороту сталися „языкомъ политичної
ваги“ въ Австрії, такъ усильно працювали
надъ выкликаньемъ конфликту мѣжъ Австрією
и Россією, побачили теперь, що праця ихъ
була даремна и — починаютъ тратити гуморъ.
Многій галицко-польскій газеты заразъ крикну-
ли, що при такихъ обставинахъ делегація
польска въ Вѣдни повинна выповѣсти пріязнь
правительству, не попирати его дальне и вхо-
питись т. зв. „политики вольної руки“. Чи
се стане чи нѣ, — на всякий способъ рѣчъ
певна, що на рѣшучу подпору Поляковъ пра-
вительство дальше числити не може, и що за
тимъ мусить шукати якогось нового угруповання
партий для своєї піддержки. И въ іншихъ про-
винціяхъ ведесь такъ само тиха але нечастанна
боротьба мѣжъ рѣжнородными партіями; аги-
тація отсуненыхъ отъ кермы державної цен-
тралистовъ ведеть на широкій розмѣры, —
очевидна рѣчъ за тимъ, що правительство въ
такій способъ „стояче по надъ партіями“, що
мусить хитатися то въ той то въ сей бокъ
и на кождой точцѣ своимъ авторитетомъ при-
водити въ ровновагу борючіся съ собою су-
спольно-политичній силы, не стоять міцно на
ногахъ, не може съ достаточною силою и
певностею выступати на вѣ.

Але не забуваймо ще одного! Свѣжо набутїй, окупованій чи анектованій задунайскій княжества суть будь що будь все ще незагеною раною, котра богато силы отбирає нашої державѣ. Крімъ того набутье ихъ єсть, якъ здаєсь, только початкомъ дальншого ходу Австрії на півъостровъ балканській и може швидше чи познѣйше ввести нашу державу въ глубокій и доси далеко ще не втишений виръ „всѣдного питанія“; въ самостойныхъ придунайскихъ державахъ Сербії и Румунії впливъ Австрії опираєсь переважно только на династіяхъ и чиновництвѣ а стрѣчає за- взяту опозицію въ самомъ народѣ, що зовсімъ не ворожить тому впливови анъ довговѣчно- сти анъ хосенности. Щобъ подолѣти всѣ тѣ внутрѣшній и виѣшній супротивности и ворожій змаганія, підмуюючій силу Австрії, она потре- бує могучої опоры, а евентуально і підмоги, — і тої опоры шукає она въ трицѣсарському союзѣ, т. е. на разъ въ гарантії „европей- ского спокою“, а въ разъ его зорвання въ підмозѣ Нѣмеччини. Бачимо отже, що і ста- новище Австрії супротивъ третього союзника — Нѣмеччини, зовсімъ не єсть такъ неза- лежне анъ такъ сильне, щобъ Австрія не по- требувала нѣ въ чѣмъ дбати о его ласку, але лучилася съ нимъ только для осягненя такихъ цѣлій, на которыхъ-бы обоимъ однаково за- лежало. Противно, входячи въ трицѣсарський союзъ, Австрія такожъ подобно якъ и Россія (хочъ може въ меншой мѣрѣ) затягає отъ Нѣ- меччини певный довгъ, складає тѣ певну обли- гацію, котру очевидно буде съ процентомъ

платити — за то ручить имя и характеръ
иниціатора цѣлои тои здѣлки — кн. Бисмарка.
(Дальше буде.)

Ô Т О З В а

На передвыборчомъ зборѣ отбутомъ въ Яворовѣ 12 (24) с. м. рѣшено переважно на предложеніе выборцѣвъ селянъ и оконечно за одноголоснымъ одобреньемъ збору выбрать въ группы сельскихъ громадъ 17 (29) с. м. въ Яворовску раду повѣтову слѣдующихъ П. Т. членовъ:

- чево въ :
1. Брасюка Василя, господ. въ Нового Яжева.
2. Волошильского Василя, пароха въ Вербянъ,
3. Гладышовского Іосифа, пар. въ Дрогомышля,
4. Добряньского Стефана, пар. въ Рогозна,
5. Єсипа Ивана, госп. въ Тростянца,
6. Занька Леська, госп. въ Молошковичъ,
7. Кручковского Мих., пар. въ Нагачева,
8. Ловиньского Іосифа, пар. въ Яворова,
9. Мурина Іосифа, госп. въ Залужа,
10. Родича Иванового Олексу, г. въ Свидницѣ,
11. Трухима Стефана, владельца Семеровки,
12. Химку Михаила, госп. въ Старого Яжева.

Именемъ участниковъ збору и звѣстной
руской солидарности, упрашаю въ першомъ
рядѣ патріотичныхъ моихъ Всеч. Братей въ
Христѣ, и всѣхъ свѣтлыхъ патріотичныхъ
Русиновъ тутешнаго повѣта, щобы кождый
найблизшемъ сму выборцямъ зъ сельскихъ
громадъ и П. Т. выборцямъ съ голосомъ ви-
рильнымъ, вручивъ картки съ нависками
выше поименованихъ лицъ безъ жаднои
змѣны, котрй то картки мають достарчить
Всеч. оо. Вас. Волошињскій, Стеф. Добрянъ-
скій, Мих. Кручковскій, Іос. Лозиньскій и я.

Если-бъ кто въ П. Т. Отцѣвъ и Панѣвъ
дѣль згаданыхъ Доставителѣвъ картокъ гото-
выхъ въ пору не получивъ, упрашаю, щобъ
Самъ вышѣ наведеныхъ 12 наавискъ и имена-
съ мѣсцемъ пробуваня, самыхъ честнѣйшихъ
мужѣвъ нашего повѣта, на картки (8-во) бѣ-
лого паперу еписавъ и найближшимъ собѣ вы-
борцамъ вручивъ съ поученьемъ, щобы только
тіи картки съ именами только тыхъ 12 ру-
скихъ мужѣвъ, непорочной честности, доказа-
нного патріотизму и заслугующихъ на повне-
довѣріе цѣлого нашего повѣта, при предстоя-
чомъ въ слѣдуючій вторникъ выборъ подавали
комисіи выборчай.

Радующихъ-ся крѣпкимъ здоровьемъ прошу, щобъ не теряючи нѣ однои хвилѣ, памятали и о знемощѣлыхъ сусѣдахъ.

цвѣтни 1884.

Всё о тебе, РУНО

для ликвідації рустик. банку.

Мы отъ давна мѣркували, що нѣкто въ
свѣтѣ не буде почувати для комитету ликви-
даційного, для кн. Адама Санѣги, дра Мархвиц-
кого и др. бѣльшои вдячности и высшого почи-
таня, ба навѣть подиву, якъ панове началь-
ники повѣтowychъ філій того-жъ банку, поли-
шений на своихъ посадахъ. Нынѣ маємо на т-
реальный доказъ. Передъ нами лежать дру-
кований отзывы и формуляръ съ написями
„Podpisy na Adres dziękczenia dla Wgo Dr
Zdzisława Marchwickiego“, котрї то подпisi на-
чальники філій банку мають вбирати мѣж-
народомъ. Зъ отзывы довѣдуємось, що подпи-
сівъ має бути **30.000**. Тіи подпisi маютъ
оправитися въ дорогій альбомъ въ 500 арку-
шівъ. Въ альбомѣ будуть мѣститися такожъ
малюнки и „ruskie syntezy lub przyslowia“. Якъ
має наабидатись 30.000 подписівъ - па рашіатк-

„protomności”, o тóмъ свѣдчить оригиналный
листъ п. А. Zembat-ого, начальника філіи въ
Задовицяхъ, который тутъ дословно подаемо:

Komitet likwidacyjny obniżył odsetki zwroki
od 15 b. m. na 6%, dla wszystkich tych, którzy
do końca b. r. spłacą pożyczkę. Proszę was zaj-
mijcie się gorliwie zbieraniem podpisów na do-
łączonych arkuszach, których większą ilość na-
zadanie poślę. Nie tylko dłużnicy b. banku wło-
ściań i ich rodziny, lecz ludzie wszystkich! sta-
nów adres podpisują, nawet dzieci szkolne! Li-
ce, na wasze życzliwość i t. d.

ce na wasz̄ życzliwość i t. d.
21 kwietnia 1884. A. Zembaty.

21 kwietnia 1884.
Чи не золоте рунъ для пп. Сап'єги и
Мархвицкого? Навѣть „dzieci szkolne“ глубоко
поняли ихъ „poświęcenie dla ojczuzny“ (якъ ка-
же отзва) и задокументуютъ свою вдячность
и поважанье власноручными подписями.
Sztuka“ ta głos! Bravo, bravissime!

„Sztuba“ ma głos! Bravo, bravissime!

Великодна ворохобия въ Тернополи.

Допись з Тернополя.

Столиця галицкого Подоля, незаписана въ новѣйшихъ часахъ кровавыми буквами на картахъ лѣтописи, стала въ свѣтлый второктн и середу видовнею ворохобиѣ, котра довела до проливу крови. Причина сего була ось яка Мѣсто наше побѣрало отъ кѣлькохъ лѣтъ „ко пыткове“, котре приносило рѣчно 10—14.000 зв. приходу. Хочь ся данина була несправедливою експлоатацію селянства для выгоды мѣста, котре мало тымъ способомъ завести у себѣ добрї дороги, трогуары и ишї порядки однакъ и мѣсту самому не выйшло се ко пыткове въ хосенъ. Звѣстна рѣчъ, грдь круглый легко розкочуєсь и не все попадає, де-бы треба, такъ, що за кѣлька лѣтъ поправлено ледво кѣлька споконвѣчныхъ тротуаровъ, поставлено кѣлька новыхъ, котрыми треба ит „гусакомъ“, та вышутровано двѣ-три улицы а все найбѣльше для выгоды „braci mojzeszowego wyznania“, котрї ведуть перѣдъ при всякихъ выборахъ. Мѣжъ тымъ тернопольск

кихъ выборахъ. Мѣжь тымъ тернопольскіе мѣщанськіе христіянськіе мусить и доси потопати въ бевденномъ болотѣ, а селяне, тѣ чорній рабы-контрибуенты „копыткового“ на въмощеніе улицъ, приїхавши на торгъ, стряпнутъ по оси середъ мѣста на „коњской торговицѣ и збавляютъ худобу въ непроходимомъ болотнѣ. Ось такъ то наша автономія, мовлявъ „доборолась до самого краю!“ Теперь же на мѣсть копыткового має мѣсто давати престацію въ натурѣ або отповѣднѣмъ датку грошевомъ, на подстavѣ соймовои уставы дорожовои. Нагле обвѣщенье постановъ згаданои уставы дорученіе вѣзвань покликанымъ особамъ. Дроботы шарварковои зворушили умы тернопольскаго мѣщанства, котре любить закуритъ цигаро выборче и зѣсти „польску ковбасу“ але горижится, коли дѣстане батогомъ сплетеннымъ на себѣ власными руками. Особливо-жъ занепокоилась жида и вже въ свѣтлый понедѣлокъ можна було бачити товпу народу на рynку и іншихъ площахъ мѣстъ котрій живо обговорювали справы „тернопольскаго болога“, розкиненого высокими могилами по улицяхъ, що дожидало въ середу ихъ уку. Вѣ второкъ почали товпы приберати ворохобныи характеръ, однакъ наша тернопольска полиція навыкша до жидовскихъ штурканцівъ, знайсила терпеливо всякий розгоны бутнои жида ской товпы, до котрои прилучились яко трбанты деякій ремѣсники христіянській и нечесленний мѣщане. Вечеромъ и въ ночи зъ втоника на середу повыбивано при окликахъ „*danken*“ дкна кѣлькомъ радвымъ жидамъ бурмистрови, а въ середу рано около 9-ои дини вырушила товпа до 1000 людей противъ

уряду громадского, на паньскую улицю, не найдовши тамъ бурмистра повалася мешкания. Тутъ однакъ застала браму начальствомъ ревизора полиції. Коли выйшовъ бурмистръ, котрого разъяша дова повитала крикомъ „abdanken“, коли кричали зновъ „befreien“, се-бъ то, увѣльнити увѣзенныхъ и до суду ныхъ колькохъ ворохобниковъ Солодка обѣцянка успокоила товпу, окликами „vivat!“ повалила за бурмистрии. Коли однакъ бурмистръ успѣшно, зворушене поднялось ще Камѣнъ почало сыпаться градомъ на и на шѣстѣхъ жандармовъ, котрѣ вѣдомъ комисаря старства взялись аресты и розганяти. Якъ то звычайво бував, сѣли поутѣкалиabo повыривались, жандармовъ, котрѣ ихъ отвели сейчасъ съ комисаремъ чимало потерпѣли отъ скихъ кулаковъ та камѣнцѣвъ, такъ жида тяжко ранено кулею, а одного скаже почали вдиратись до судового забудовъ отки ихъ съ великимъ трудомъ. Одинъ въ присутныхъ коло суду приговаривалъ сѣлоавався дотепно до раздѣленыхъ „Мали-сѣте при выборахъ ковбаски, даютъ вамъ до того хрѣнъ!“ Черезъ вѣдомъ и непораднѣсть полиціи и жандармовъ понедѣлокъ и второкъ прибрала вороницю и пѣхоту, котра коло полуночи розганяла товпы народу а размѣстивъ на рогахъ улицъ положила конецъ мадженю ворохобниковъ. Войско въ казармы сконсигновало и выдано указъ, что всѣ товпъ буде уважаный яко забуренъ пучкою и судово караный. До нынѣ ницѣ, панує спокой, однакъ зворушене не успокоилось. Се овочѣ нашей країнѣ сподарки, котра не дбає о размѣрный рягъ публичныхъ, лишь о певнѣ интересы. Се нехай буде наукою для мѣщанства, ласого на всякий „ковбаси“ ды, за котрѣ въ нерозвѣлъ свої пра и свою душу!

ПЕРЕГЛЯДЬ ПОЛИТИЧНІ

Австрійско-Угорська Монархія

(Ситуація въ Хорватіи.) Зъ Задруги Хорватії получила працка „Politik“ зъ троимъ дуже гарними красками предста-
ложенье въ Хорватії и наколи факты тамъ
правдиві, дождемся невдовзѣ повторен-
якій мали мѣсце въ вересню минувшого.
Огъ злощасныхъ непокоївъ минувшої пише кореспондентъ — даєся спостерѣ-
гальськимъ народомъ въ Загорії особли-
зъ котрого можна напевно заключати, що
найдробнѣйшої причинѣ прійде до ви-
встания. Межи селянами и власті
мѣтна рѣзка противоположність
ажъ до упертости не поважають роз-
властей зъ послѣднихъ лѣтъ, а уряди-
ять все ще передъ очима пригоды зъ ве-
рху, коли-то начальника громады и нотарія
Быстрицѣ побито на смерть, и они мусо-
замыкати одно око, де повинній бы стру-
пати. Въ Низшої Стубавци заперли сел-
квѣ хоръ, щобы учитель не мігъ от-
идти.

ною школою (стор. 17). Отъ бачте! Оно-же не все одно: соціализмъ а демократія, революція а реалізмъ!... Черезъ що жъ п. Петровъ змѣнивъ свой поглядъ? Певно только чере-
те, що за три роки у него побольшало освѣти
и розуміння; певно що зъ українськими тво-
рами онъ сподався самъ а не черезъ помо-
якогось злочинця політичного, и іще певнѣйшо-
черезъ те, що п. Петровъ за сї три роки я
своївъ собѣ правдиве розуміннє, що таке со-
ціализмъ а що демократія, и навчився отрима-
ти революційнї прямовання отъ реалисти-

Одначе и въ новой свой книжцѣ п. П.
Провъ не зреяся своего погляду на самосто-
нѣсть украинскаго письменства, и хощь
такъ смѣливо якъ въ 1881 р., але дѣлъ почати
до конца книжки веде свою стару пѣсню (а
куда нишкомъ), що въ украинскому письме-
ствѣ не було и нема нѣчого свого, а все та-
бачте, пожичене („заимствовано“) або по тро-
у польскаго або наибѣльше у великоруско-
письменства.

Коли-бъ подъ розумънѣе „несамостойнѣстї“ украиньскаго письменства п. Петровъ подводиши те, що наука розумъвъ нашадко-идей, то не будо-бъ що й кавати! На законѣ нашадка (або якъ кажутъ Великороссы „прѣмѣтвенности“) идея збудовано и будутся по-ступъ, цивилизація и культура всего человѣчества, и въ цѣломъ свѣтѣ нема иѣ однотакого народа, который идучи шляхомъ пост-пу, не перенявъ-бы чого у другого народа. Нема въ цѣлому свѣтѣ такого письменнѣстї, котре-бъ не переняло чого ідейнаго, не по-риступалось чимъ добрымъ у другого пись-

въ часѣ службы и лишь асистенція жандармерії могла забезпечить его особу въ часѣ богослужения. Священикови запрещали парохіяне давати его належити, а коли ихъ называло меньшими партіями до уряду громадскаго, явилися они послѣднаго дня въ разомъ, чтобы — «якъ бы до того пришло» — буты въ купѣ. Въ Высшой Стубицѣ приходять селяне що недѣль тозиами до уряду громадскаго и нѣколи необѣдна безъ напастей изъ урядниковъ громадскихъ. «Мы вамъ платимо — вы наші слуги, вы муните такъ урядувати, якъ намъ завгодно а не такъ, якъ тамъ приказуютъ вамъ паны въ Загребѣ; коли не хочете работи по нашей воли, то вѣсъ понаганянемъ». Таке приходито олухати урядникамъ громадскимъ въ Высшой Стубицѣ а жалобы, вношенніе до жупана, лишаются безъ усыпиху, бо вѣсъ властъ не хоче дражнати народу. Отъ часу неспокойнаго минуло 9 мѣсяцѣвъ а въ той часѣ мусѣль въ селѣ Марія-Бистрица двохъ начальниковъ громады и одиѣ касіеръ громадскій уѣтката. Третому начальникови загрожено вже прогнаньемъ а другій касіеръ выбраный лишь на два мѣсяцѣ. Въ громадѣ Мача пануютъ подобніе отношенія. Въ многихъ мѣсцахъ не платятъ податковъ и грозятъ повстаньемъ, убийствами и пожогомъ.

(Палата посольска угорскаго сойму) веде дальне специальну лебату надъ закономъ промысловымъ. На засѣданію въ 23 и. с. цвѣтня виѣсь гр. Зичи резолюцію за примусовыми твореньемъ промысловыхъ товариствъ. Министръ торговлѣ заявивъ однакожъ, що не може пристати на далеко-дѣлающіе средства примусовы, бо люде на провинціи противъ примусовыми товариствами промысловыми. До голосу записалося колѣканайцать бесѣдниковъ, тому и сподѣваются що дискусія надъ симъ предметомъ забере колѣка днѣвъ часу.

(Справа торговицѣ товарищо) хоче вже убита офиціально, не сходить все що въ дневного порядку журналистично дискусіи. Для 21 и. с. цвѣтня отбувоя въ Пресбургъ першій торгъ на худобу и мадари можуть смѣло сказать, що отнесли побѣду, бо же масою публики, наспѣвшіи на сей торгъ, було дуже много вѣденськихъ купцѣвъ, а старшій жупанъ гр. Естергazi дуже добре взыскавъ туго нагоду, заявляючи, що мадари уміють боронити своїхъ интересовъ. — Отбувшиася ровночасно торгъ вѣденськихъ выпавъ слабо, бо хоч було на нѣмъ бѣльше худобы, то мало було чольного товару, а реставраторы и властити хотѣли выразно заявили, що не можуть обйтися безъ угорскихъ воловъ. Зъ той причини всѣ маже вѣденськихъ газетъ розбирають се пытають въ бѣдованіи именно, що Вѣденія грозить отъ преобурскими торговицѣ превелика страти, бо кромѣ акцизъ самъ капиталъ, що теперъ есть въ оборотѣ (блѣзко 80 мільйонѣвъ) зменшится о половину. — Въ той справѣ робивъ представленіе гр. Тафому бургомістръ вѣденській Уль, на що ему отповѣвъ президентъ кабінета, що правительство при заведенію нового регуляміну хотѣло зломити силу торговихъ комісіонеровъ и рахувало на содѣйствіи рѣзниківъ и загаломъ цѣлого населенія вѣденського. Недостача солидарности сихъ факторівъ спараджизовала однакожъ замѣты правительства, а если Угорщина здобулася въ такъ короткому часѣ на устроеніе торговицѣ въ Пресбургъ, то се належитъ именно приписати единодушному дѣланю всѣхъ интересованихъ. Теперъ буде задачею правительства застановити, що треба робити, щобъ Вѣденія не понѣсть великихъ стратъ.

ЗАГРАНИЦІЯ.

Россія. О миссії ген. Гурка пишуть зъ Петербурга, що теперъ, коли россійске правительство чуєся зъ стороны Нѣмечини безпечнимъ, постановило виступити въ Царствѣ Польскомъ съ цѣлю енергію и отдало для того цѣлу управу въ сильній руки. Причиною сего мало бути дуже нещеве заховуваніе польской шляхти супротивъ россійскаго правительства въ обазѣ якои ворохоби въ сей причини. Правительство видало розказъ, що залаштили на теперъ сираву сервігутову а займитиася піднесеніемъ селянства, що тымъ способомъ все піддержувати въ шляхтѣ обаву, що правительство виступає противъ неї при помочи прихильного собѣ селянства. Уступленіе Апухтина есть вже певне; на его мѣсце якъ говорять має прійти ген. Медемъ, губернаторъ варшавскій. Такъ само має уступити інспекторъ школъ варшавскихъ Крыловъ, а на его мѣсце має прійти інспекторъ школъ въ Петербурзѣ. Такъ само має бути перенесений предсѣдатель цензурной комісії Рижовъ, а на его мѣсце має прійти теперійшій редакторъ «Варш. Днієвника» Шебальскій. — «Русск. Кур.» получивъ зъ Константино полю вѣдомостъ, що россійскій посолъ въ Туреччинѣ Нелидовъ, виїде въ короткому часѣ до Туречини азіатскою до Іерусалиму, де перебуде черезъ колѣка недѣль. Нелидовъ очевидно пойде въ миссії политичній, бо має тамъ залагодити споры межи православными вѣроисповѣдниками рѣжныхъ народностей, а при той можна сподѣвати, що присутність россійскаго послы въ Сирії, отдає користно на отношеніи піаргія россійскаго въ єї провінції. Газета «Кавказъ» виходача въ Тифлісѣ, приносить велими замѣтну телеграму ген. Комарова, такъ зѣ взгляду политичнаго, якъ и політично-торговельного зѣ д. З. цвѣтня слѣдуючого содережанія: Вчера виїши зъ Мерву торговельни караваны до Бахары, Хинъ и Мешеду, дальше отбѣшила кокхианськія караваны съ товарами маніфактурными. Туркмены закутили весь запасъ американського наслія ба-вовинного. Въ Тифлісѣ повстали були 6 с. м. шпиталю удѣливши ему першої лѣкарской помо-

безпорядки. Товна парода и робочихъ канулаася на жідѣт и страшно ихъ потурбувалася. Доперва поліція и військо удалося завести знову порядокъ. — Саконсько альтенбургска княгиня Елісавета, суджена вел. кн. Константина Константановича приїхала 22 с. м. до Петербурга. Весьма отбѣшило 27 с. м.

Нѣмеччина. Прускій парламентъ и нѣмецка рада державна зобралася вже 22 с. м.; вступній нарады однакожъ въ обохъ не мають нѣчого занимаючого. Доперва дебата надъ прощеніемъ закону о соціалістахъ становесиши ревонвѣтшою, хоч и въ сїй справѣ пануе якісь опокой и рівнодушність. Видно, що послы вернувшись зъ святої, подчасъ которыхъ мали способність сходитися съ своими выборцами, не при неоли богато одушевлены. Въ загалѣ не має терь жадної справы, которая живѣше порушала цѣлі маси народа, и для того законъ о соціалістахъ найбѣльше ще нынѣ всѣхъ займає и подає сторонництвомъ способність робити всяки свои обрахованія. За всѣхъ сторонництвъ оба лиши консервативній а може ще національно-ліберальне знають на певно, що будуть голосувати за симъ закономъ, але оба найбѣльшій сторонництвъ т. е. центрумъ и вольнодумній суть не въ маломъ клопотѣ. За те сторонництво роботниківъ зовсѣмъ не журутися тѣмъ закономъ и нѣчо неробить собѣ него, чого доказомъ єсть новий рухъ роботниківъ въ Берлінѣ въ цѣлі підвищенія платні. Вже бѣль двохъ недѣль панує страйкъ роботига кѣвъ въ фабрицѣ машинъ до шита въ Шарльтенбургѣ. Минувшою недѣлью отбувалася тутъ нарады роботниківъ, на которыхъ взяло участъ около 10.000 робочихъ. Около 3.000 теслѣвъ заїжало підвищенія платні на 4 марки на день за 10 годинъ роботи. Подобній жаданія поставили муларѣвъ, которые заразомъ отбували вступній нарады надъ завязаньемъ муларской сподії. Страйкъ столярївъ виїху якъ разъ 22 с. м. а вже на другій день 1.800 роботниківъ дostaло підвищенія платні. Всѣ нарады отбувались въ якъ найбѣльшому порядку и безъ всякихъ непокойвъ. Замѣтно, що страйкъ бувъ дуже добре организованій и страйкуючія получали запомогу. Таки визначили и. пр. муларѣ по 500 марокъ для страйкуючихъ муларѣвъ въ Ліпску и машиннѣстѣвѣ въ Шарльтенбургу. На зборѣ муларѣвъ приключиво ще одинъ велими замѣтній случай, именно, що промовлявъ такожъ одинъ урядникъ — првительственный будовничій — якъ товаришъ по званю. Інъ заїзначивъ въ свой бѣль маже всѣ и духовенство жовківскаго деканата явилось іп согро, неменше и богато, священиківъ зъ поблизушихъ деканатовъ. Бачили мы такожъ жовківскаго старосту Герингера, нотаря Нементовскаго, пріора о. Домінікановъ Берната, колатора Лайзе, поїт. інспектора Сиркевича, ба навѣтъ нашъ посолъ п. Ліннівській аже зъ Дембіції неожидано виїдувавъ труду, щобъ тутъ звѣтнути съ добротою серця, глубоке почутъ своихъ обважкѣвъ, съ ювільнымъ дотепомъ, тримаючими на вѣй сторони широкою каскадою. Тоже не диво, що помимо прескверної дороги сїїшли други и почтателі ювілати всякого стану, пола и народності, щобъ отдать честь заслуїз и придвигитися рѣдкому обрядови. Не потребуємо згадувати, що члененія родина приспіла майже всѣ и духовенство жовківскаго деканата явилось іп согро, неменше и богато, священиківъ зъ поблизушихъ деканатовъ. Бачили мы такожъ жовківскаго старосту Герингера, нотаря Нементовскаго, пріора о. Домінікановъ Берната, колатора Лайзе, поїт. інспектора Сиркевича, ба навѣтъ нашъ посолъ п. Ліннівській аже зъ Дембіції неожидано виїдувавъ труду, щобъ тутъ звѣтнути съ добротою серця, глубоке почутъ своихъ обважкѣвъ, съ ювільнымъ дотепомъ, тримаючими на вѣй сторони широкою каскадою. Тоже не диво, що помимо прескверної дороги сїїшили други и почтателі ювілати всякого стану, пола и народності, щобъ отдать честь заслуїз и придвигитися рѣдкому обрядови. Не потребуємо згадувати, що члененія родина приспіла майже всѣ и духовенство жовківскаго деканата явилось іп согро, неменше и богато, священиківъ зъ поблизушихъ деканатовъ. Бачили мы такожъ жовківскаго старосту Герингера, нотаря Нементовскаго, пріора о. Домінікановъ Берната, колатора Лайзе, поїт. інспектора Сиркевича, ба навѣтъ нашъ посолъ п. Ліннівській аже зъ Дембіції неожидано виїдувавъ труду, щобъ тутъ звѣтнути съ добротою серця, глубоке почутъ своихъ обважкѣвъ, съ ювільнымъ дотепомъ, тримаючими на вѣй сторони широкою каскадою. Тоже не диво, що помимо прескверної дороги сїїшили други и почтателі ювілати всякого стану, пола и народності, щобъ отдать честь заслуїз и придвигитися рѣдкому обрядови. Не потребуємо згадувати, що члененія родина приспіла майже всѣ и духовенство жовківскаго деканата явилось іп согро, неменше и богато, священиківъ зъ поблизушихъ деканатовъ. Бачили мы такожъ жовківскаго старосту Герингера, нотаря Нементовскаго, пріора о. Домінікановъ Берната, колатора Лайзе, поїт. інспектора Сиркевича, ба навѣтъ нашъ посолъ п. Ліннівській аже зъ Дембіції неожидано виїдувавъ труду, щобъ тутъ звѣтнути съ добротою серця, глубоке почутъ своихъ обважкѣвъ, съ ювільнымъ дотепомъ, тримаючими на вѣй сторони широкою каскадою. Тоже не диво, що помимо прескверної дороги сїїшили други и почтателі ювілати всякого стану, пола и народності, щобъ отдать честь заслуїз и придвигитися рѣдкому обрядови. Не потребуємо згадувати, що члененія родина приспіла майже всѣ и духовенство жовківскаго деканата явилось іп согро, неменше и богато, священиківъ зъ поблизушихъ деканатовъ. Бачили мы такожъ жовківскаго старосту Герингера, нотаря Нементовскаго, пріора о. Домінікановъ Берната, колатора Лайзе, поїт. інспектора Сиркевича, ба навѣтъ нашъ посолъ п. Ліннівській аже зъ Дембіції неожидано виїдувавъ труду, щобъ тутъ звѣтнути съ добротою серця, глубоке почутъ своихъ обважкѣвъ, съ ювільнымъ дотепомъ, тримаючими на вѣй сторони широкою каскадою. Тоже не диво, що помимо прескверної дороги сїїшили други и почтателі ювілати всякого стану, пола и народності, щобъ отдать честь заслуїз и придвигитися рѣдкому обрядови. Не потребуємо згадувати, що члененія родина приспіла майже всѣ и духовенство жовківскаго деканата явилось іп согро, неменше и богато, священиківъ зъ поблизушихъ деканатовъ. Бачили мы такожъ жовківскаго старосту Герингера, нотаря Нементовскаго, пріора о. Домінікановъ Берната, колатора Лайзе, поїт. інспектора Сиркевича, ба навѣтъ нашъ посолъ п. Ліннівській аже зъ Дембіції неожидано виїдувавъ труду, щобъ тутъ звѣтнути съ добротою серця, глубоке почутъ своихъ обважкѣвъ, съ ювільнымъ дотепомъ, тримаючими на вѣй сторони широкою каскадою. Тоже не диво, що помимо прескверної дороги сїїшили други и почтателі ювілати всякого стану, пола и народності, щобъ отдать честь заслуїз и придвигитися рѣдкому обрядови. Не потребуємо згадувати, що члененія родина приспіла майже всѣ и духовенство жовківскаго деканата явилось іп согро, неменше и богато, священиківъ зъ поблизушихъ деканатовъ. Бачили мы такожъ жовківскаго старосту Герингера, нотаря Нементовскаго, пріора о. Домінікановъ Берната, колатора Лайзе, поїт. інспектора Сиркевича, ба навѣтъ нашъ посолъ п. Ліннівській аже зъ Дембіції неожидано виїдувавъ труду, щобъ тутъ звѣтнути съ добротою серця, глубоке почутъ своихъ обважкѣвъ, съ ювільнымъ дотепомъ, тримаючими на вѣй сторони широкою каскадою. Тоже не диво, що помимо прескверної дороги сїїшили други и почтателі ювілати всякого стану, пола и народності, щобъ отдать честь заслуїз и придвигитися рѣдкому обрядови. Не потребуємо згадувати, що члененія родина приспіла майже всѣ и духовенство жовківскаго деканата явилось іп согро, неменше и богато, священиківъ зъ поблизушихъ деканатовъ. Бачили мы такожъ жовківскаго старосту Герингера, нотаря Нементовскаго, пріора о. Домінікановъ Берната, колатора Лайзе, поїт. інспектора Сиркевича, ба навѣтъ нашъ посолъ п. Ліннівській аже зъ Дембіції неожидано виїдувавъ труду, щобъ тутъ звѣтнути съ добротою серця, глубоке почутъ своихъ обважкѣвъ, съ ювільнымъ дотепомъ, тримаючими на вѣй сторони широкою каскадою. Тоже не диво, що помимо прескверної дороги сїїшили други и почтателі ювілати всякого стану, пола и народності, щобъ отдать честь заслуїз и придвигитися рѣдкому обрядови. Не потребуємо згадувати, що члененія родина приспіла майже всѣ и духовенство жовківскаго деканата явилось іп согро, неменше и богато, священиківъ зъ поблизушихъ деканатовъ. Бачили мы такожъ жовківскаго старосту Герингера, нотаря Нементовскаго, пріора о. Домінікановъ Берната, колатора Лайзе, поїт. інспектора Сиркевича, ба навѣтъ нашъ посолъ п. Ліннівській аже зъ Дембіції неожидано виїдувавъ труду, щобъ тутъ звѣтнути съ добротою серця, глубоке почутъ своихъ обважкѣвъ, съ ювільнимъ дотепомъ, тримаючими на вѣй сторони широкою каскадою. Тоже не диво, що помимо прескверної дороги сїїшили други и почтателі ювілати всякого стану, пола и народності, щобъ отдать честь заслуїз и придвигитися рѣдкому обрядови. Не потребуємо згадувати, що члененія родина приспіла майже всѣ и духовенство жовківскаго деканата явилось іп согро, неменше и богато, священиківъ зъ поблизушихъ деканатовъ. Бачили мы такожъ жовківскаго старосту Герингера, нотаря Нементовскаго, пріора о. Домінікановъ Берната, колатора Лайзе, поїт. інспектора Сиркевича, ба навѣтъ нашъ посолъ п. Ліннівській аже зъ Дембіції неожидано виїдувавъ труду, щобъ тутъ звѣтнути съ добротою серця, глубоке почутъ своихъ обважкѣвъ, съ ювільнимъ дотепомъ, тримаючими на вѣй сторони широкою каскадою. Тоже не диво, що помимо прескверної дороги сїїшили други и почтателі ювілати всякого стану, пола и народності, щобъ отдать честь заслуїз и придвигитися рѣдкому обрядови. Не потребуємо згадувати, що члененія родина приспіла майже всѣ и духовенство жовківскаго деканата явилось іп согро, неменше и богато, священиківъ зъ поблизушихъ деканатовъ. Бачили мы такожъ жовківскаго старосту Герингера, нотаря Нементовскаго, пріора о. Домінікановъ Берната, колатора Лайзе, поїт. інспектора Сиркевича, ба навѣтъ нашъ посолъ п. Ліннівській аже зъ Дембіції неожидано виїдувавъ труду, щобъ тутъ звѣтнути съ добротою серця, глубоке почутъ своихъ обважкѣвъ, съ ювільнимъ дотепомъ, тримаючими на вѣй сторони широкою каскадою. Тоже не диво, що помимо прескверної дороги сїїшили друг

